اصلی‌ترین صادرکنندگان گندم به ایران در سال ۱۴۰۰

واردات گندم در سال ۱۴۰۰	روسیه	امارات	عراق	انگلیس	هلند
۲/۵ میلیارد دلار	۹۰۴ میلیون دلار	۴۰۳ میلیون دلار	۳۲۳ میلیون دلار	۲۰۰ میلیون دلار	۱۹۵ میلیون دلار

گزارش

گزارش «جام جم» از اختلاف افزایش حقوق و دستمزد میان کارکنان دولت و بخش خصوصی

چالش ۱۰ درصدی‌ها

پیام عابدی
گروه اقتصاد

هفته گذشته بود که رانندگان اتوبوس‌های بی‌آرتی شهر تهران دست به اعتراض زدند؛ آنها معتقد بودند حقوق‌شان باید افزایش یافته و دیگر نمی‌توانند با دستمزدی که برای‌شان درنظر گرفته شده، به‌کار مشغول باشند. هرچند این اعتصاب به پایان رسید اما این نگرانی را ایجاد کرد که مصوبه دولت برای افزایش ۱۰ درصدی کارکنان دولت و نهادهای عمومی، آیا می‌تواند بدون چالش خاصی به راه خود ادامه دهد؟ از افزایش دستمزد به عنوان عاملی برای افزایش سطح قدرت خرید در شرایط تورمی یاد می‌شود. افزایش ۵۷ درصدی دستمزدها در سال ۱۴۰۱ را هم باید سیاستی در همین جهت، تفسیر کرد. با این‌که افزایش بیشتر از ۳۰ درصدی دستمزد مخالفانی داشت اما دولت با انگیزه جبران تورم سال جاری، تصویب آن را در «شورای عالی کار» کلید زد و زمینه توافق کارگر و کارفرما را فراهم کرد.

عکس: جام جم

به نظر می‌رسد که دولت برای حمایت از معیشت کارگران شاغل در بخش خصوصی در برابر سیاست حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی دست به چنین کاری زده باشد. به گفته داود جوانی، از اعضای هیات‌مدیره کانون کارفرمایان ایران «دولت در مذاکرات مزدی مربوط به سال جاری، دلایلی را از جمله تورم انتظاری در سال ۱۴۰۱ ناشی از حذف ارز ترجیحی ذکر کرد که به همین دلیل نرخ دستمزد بیشتر از تورم ۴۰ درصدی انتهای سال گذشته افزایش پیدا کرد.»

با این حال میزان افزایش دستمزد کارگران شاغل در بخش عمومی و نهادهای عمومی غیردولتی مانند شهرداری‌ها ۱۰ درصد درنظر گرفته شده است. این میزان افزایش بنابر مصوبه هیات وزیران ابلاغ شده است. بنابراین میان دستمزد کارگران شاغل در دستگاه‌های، شرکت‌های دولتی، نهادهای عمومی غیردولتی و سازمان‌های دارای قوانین استخدامی خاص با کارگران شاغل در بخش خصوصی، ۴۷ درصد تفاوت وجود دارد.

نحوه تعیین دستمزد کارگران

برای تعیین دستمزد کارگران عوامل مختلفی در نظر گرفته می‌شود. در قانون کار از «تورم» و «هزینه‌های زندگی» به عنوان دو عامل ضروری افزایش دستمزد یاد شده است. با توجه به این‌که کارگران شاغل در بخش‌های خصوصی شاهد فاصله پنج میلیون و ۱۷۹ هزار تومانی میان کمترین دستمزد قانونی سال گذشته یعنی سه میلیون و ۸۰۰ هزار تومان با هزینه معیشت هشت میلیون و ۹۷۹ هزار تومانی در پایان سال بودند، دولت به طور متوسط یک میلیون و ۵۰۰ هزار تومان بر روی دستمزد قرار داد.

این در حالی است که شاغلان کارگری بخش‌های دولتی و سایر بخش‌های غیرخصوصی هم با همین هزینه‌ها مواجه بودند و دستمزد سال گذشته آنها هم تفاوت خاصی با دستمزد شاغلان بخش خصوصی نداشت؛ مگر این‌که دستمزد آنها براساس مرتبه شغلی و بودجه هر دستگاه، افزایش یافته بود. با این حال عمده کارگران این بخش‌ها که حداقل بگیر هستند، تفاوت خاصی با یکدیگر نداشتند.

> **تعریف قوانین متفاوت برای تعیین دستمزد کارگران، می‌تواند دستمزدها را چندسطحی و متفاوت سازد؛ در حالی که سطح هزینه‌های زندگی بالا می‌رود و این هزینه‌ها باید از طریق درآمد ناشی از اشتغال پوشش داده شوند**

استدلال دولت برای افزایش ۱۰ درصدی

دولت برای کاهش هزینه‌های بخش‌های عمومی اقتصاد ایران که حجم زیادی نیروی کار در قالب قراردادهای مختلف دارند و به جهت کاهش هزینه‌های این بخش‌ها در بودجه، افزایش ۵۷ درصدی دستمزدها در بخش خصوصی را به این بخش‌ها تعمیم نداد؛ البته پاستور تاکنون به صورت رسمی انگیزه خود از افزایش تنها ۱۰ درصدی حقوق و دستمزد را اعلام نکرده اما به نظر می‌رسد که نمی‌خواهد که میان کارکنان خود فرق بگذارد.

در بودجه ۱۴۰۱ میزان افزایش حقوق بازنشستگان و شاغلان ۱۰ درصد درنظر گرفته شده است؛ در حالی که این میزان افزایش با توجه به تورم حدود ۴۰ درصدی سال جاری مقبول این گروه‌ها نیفتاده است.

با همه این احوال، در مصوبه هیات وزیران در مورد میزان افزایش حقوق‌ها، حداقل حقوق پنج میلیون و ۶۰۰ هزار تومان برای همه در نظر گرفته شده است و به هر صورت هیچ کس نباید کمتر از این میزان حقوق دریافت کند. چنانچه افزایش حقوق‌ها پس از اعمال ضرایب مربوط به سال جاری به کمتر از این میزان برسد، دولت متعهد شده که آن را به کف مدنظر برساند.

با این حال در بخش کارگری دستمزدهای متفاوتی پرداخت می‌شوند که تابع مصوبه دولت نیستند؛ چرا که برخلاف بخش دولتی، افزایش حقوق‌ها سقف مشخصی ندارد و کارفرمایان می‌توانند افزایش‌ها را متناسب با شرایط اقتصادی کسب‌وکار خود تنظیم کنند.

مخالفت نمایندگان کارگران

در چنین شرایطی نمایندگان کارگران برای دفاع از آنها این‌طور عنوان می‌کنند که نباید تفاوتی میان کارگران شاغل در بدنه دولت و بخش‌های عمومی مانند شهرداری‌ها با شاغلان بخش خصوصی وجود داشته باشد.

یک عضو هیات‌مدیره کانون عالی شوراهای اسلامی کار کشور به جام جام گفت که اعتقاد دارد افزایش‌های سال جدید باید متناسب با مصوبه افزایش ۵۷ درصدی برای حداقل‌بگیران و ۳۸ درصد به اضافه ماهیانه ۵۱۵ هزار و ۱۶۶ تومان برای سایر سطوح، برای تمام گروه‌ها اعم از شاغلان کارگری شرکت‌ها و دستگاه‌های دولتی، نهادهای عمومی غیردولتی و نهادهای دارای قوانین استخدامی خاص اعمال شود. حسین حبیبی، معتقد است اصلاح افزایش ۱۰ درصدی دستمزدها به جهت جبران عقب‌ماندگی دستمزد ابتدای سال با افزایش هزینه‌های زندگی در دو ماه ابتدای سال اجتناب‌ناپذیر است و درواقع یک اقدام جبرانی محسوب می‌شود. از طرفی در قانون کار، تعریف کارگر مشخص است. بر این اساس، کارگر کسی است که به هر عنوان شغلی در برابر دریافت دستمزد از کارفرما کار می‌کند.»

تعریف قوانین متفاوت برای تعیین دستمزد کارگران، می‌تواند دستمزدها را چندسطحی و متفاوت سازد؛ در حالی که سطح هزینه‌های زندگی بالا می‌رود و این هزینه‌ها باید از طریق درآمد ناشی از اشتغال پوشش داده شوند. درنتیجه این اتفاق می‌تواند به ایجاد تفاوت میان سطوح درآمدی کارگران بینجامد؛ موضوعی که اعتراض کارگران را درپی دارد.

۵۳ میلیون تن

تولید فولادی‌ها

شرکت‌های بزرگ بخش معدن و صنایع معدنی موفق شدند در سال ۱۴۰۰ بیش از ۵۳ میلیون و ۲۴۵ هزار و ۲۰۰ تن فولاد خام و محصولات فولادی تولید کنند.

مطابق آمارهای رسمی منتشره وزارت صنعت، معدن و تجارت در سالی که گذشت ۲۸ میلیون و ۴۰ هزار و ۱۰۰ تن فولاد خام و ۲۵ میلیون و ۲۰۵ هزار و ۱۰۰ تن محصولات فولادی تولید شده که در مقایسه با سال ۹۹ به ترتیب کاهش ۲/۱ درصدی و ۵ درصدی را نشان می‌دهد. در ۱۲ ماهه پارسال ۲۹۹ هزار تن کاتد مس در کشور تولید شد که نشان‌دهنده رشد ۲/۸ درصدی است.

تولید شمش آلومینیوم با رشد ۲۵/۱ درصدی به ۵۷۱ هزار و ۱۰۰ تن رسید. در این مدت تولید پودر آلومینا با رشد ۰/۷ درصدی به ۲۳۰ هزار و ۷۰۰ تن رسید.

در سال ۱۴۰۰ همچنین یک میلیون و ۴۷۴ هزار و ۴۰۰ تن کنسانتره زغال‌سنگ تولید شد.

۲۷ میلیارد مترمکعب

حجم ذخایر آبی

آمار دفتر اطلاعات و داده‌های آب کشور نشان می‌دهد با سپری شدن ۲۴۱ روز از سال آبی، تا ۳۱ اردیبهشت ماه (سال آبی ۱۴۰۱-۱۴۰۰) میزان کل حجم آب در مخازن سدهای کشور به حدود ۲۷/۲۰ میلیارد مترمکعب رسیده که نسبت به مدت مشابه سال آبی گذشته، بیانگر ۷ درصد کاهش است. بررسی وضعیت ورودی سدهای کشور نشان می‌دهد که ورودی مخازن در سال آبی جاری به ۲۵/۱۱ میلیارد مترمکعب رسیده که نسبت به مدت مشابه سال آبی گذشته ۲ درصد افزایش دارد. میزان پرشدگی سد زاینده‌رود در استان اصفهان، سدهای استان تهران، سدهای استان خوزستان و سدهای حوضه آبریز دریاچه ارومیه در شرایط فعلی به ترتیب حدود ۳۱ درصد، ۳۲ درصد، ۵۹ درصد و ۷۵ درصد است که با توجه شرایط اقلیمی کشور و فصل گرمای پیش رو، رعایت الگوی بهینه مصرف در بخش‌های مختلف مصرف امری ضروری است.

۴/۵ میلیون نفر

به‌دنبال یارانه

حجت‌ا... عبدالملکی وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی: از سال ۹۳، سامانه یارانه‌ها بسته شد و دیگر کسی نمی‌توانست به صورت سیستماتیک در آن اطلاعاتی را وارد کند، تنها افراد با حضور در دفاتر پلیس به‌علاوه ۱۰ می‌توانستند اطلاعات خود را در سامانه ثبت کنند. براساس سامانه رفاه ایرانیان، ۷۳ میلیون نفر یارانه دریافت می‌کردند که ۶۱ میلیون نفر از این افراد، همزمان یارانه معیشتی و یارانه ۴۵ هزار تومانی دریافت می‌کردند. برخی افراد نیز هستند که به دلیل عدم شفافیت شناسنامه اقتصادی، یارانه آنها قطع شده است. به‌طور مثال برخی افراد کارپرداز شرکتی هستند یا دارای صندوق قرض‌الحسنه خانوادگی می‌باشند و به این دلیل یارانه آنها قطع شده است؛ بنابراین ما برای ایجاد شفافیت در اطلاعات اقتصادی خانواده‌ها سریعا سامانه‌ای راه‌اندازی کردیم که از حدود پنج میلیون و ۹۰۰ هزار نفری که یارانه آنها قطع شده، چهار میلیون و ۵۰۰ هزار نفر درخواست بازنگری اطلاعات خود را ثبت کرده‌اند.

نگاه

بحران شیرخشک در آمریکا

شاید کمتر آمریکایی‌ای تصور می‌کرد روزگاری، پیدا کردن شیرخشک به یک بحران فراگیر و عمومی تبدیل شود، ولی این‌گونه شد. مادران آمریکایی هفته‌هاست با چالش بزرگی برای تهیه شیرخشک مواجه شده‌اند و اوضاع را به شکلی درهم می‌بینند که خشم‌شان را در شبکه‌های اجتماعی تخلیه می‌کنند.

کمبود شیرخشک در ایالات متحده به حدی جدی شده که باید برای برطرف کردن این مشکل، نیروهای نظامی آمریکا را وارد گود کرده است. شرکت Abbott Nutrition که اصلی‌ترین شرکت تامین‌کننده شیرخشک آمریکاست، خالق این بحران نامیده شده است.

چند ماه پیش سازمان غذا و داروی آمریکا (FDA)، تصمیم گرفت بزرگ‌ترین کارخانه تولیدی این شرکت را در میشیگان تعطیل کند. تعطیلی کارخانه در بحبوحه بررسی عفونت‌های باکتریایی در ارتباط با شیرخشک تولیدشده در کارخانه و مرگ حداقل دو نوزاد صورت گرفت. با تعطیلی کارخانه میشیگان به عنوان بزرگ‌ترین تولیدکننده در این کشور، سیستم تامین و توزیع شیرخشک در ایالات متحده را بر هم ریخته شد، به‌ویژه بازار شیرخشک‌های خاص برای نوزادان مبتلا به بیماری‌های آلرژیک پرخطر و اختلالات متابولیک.

با اعلام تعطیلی این کارخانه، والدین آمریکایی به فروشگاه‌ها مراجعه کرده و قفسه‌های شیرخشک را باوجود شائبه خطرناک بودنش، خالی کردند.

در چنین شرایطی که یافتن یک قوطی شیرخشک، به یک کار سخت تبدیل شده بود، سازمان غذا و داروی آمریکا به توافقی دست یافته که به شرکت Abbott Nutrition اجازه می‌داد تا کارخانه میشیگان خود را دوباره راه‌اندازی کند، به این شرط که پروتکل‌ها و رویه‌های ایمنی خود را قبل از شروع تولید، اصلاح کند. با این وجود گفته می‌شود بین هشت تا ۱۰ هفته طول می‌کشد تا محصولات جدید تولید، و وارد فروشگاه‌ها شوند.

سخنگوی Abbott گفته این شرکت در تلاش است تا حداکثر محصول ممکن را به دست والدین برساند و قبلا میلیون‌ها قوطی پودر شیر خشک را از ایرلند به ایالات متحده ارسال کرده است. در حالی که مقامات و شرکت‌ها تلاش می‌کنند تا شیرخشک‌های بیشتری را به قفسه‌های فروشگاه‌ها در سراسر ایالات متحده منتقل کنند، سازمان‌های بهداشتی به خانواده‌ها هشدار داده‌اند که از خرید قوطی‌های شیرخشک از طریق شبکه‌های اجتماعی یا خارج از خرده‌فروشی‌های معمولی به دلیل تقلبی بودن آنها، پرهیز کنند.

حالا دولت آمریکا برای تولید سریع‌تر شیرخشک، از ارتش استفاده می‌کند؛ سی‌ان‌ان در این‌باره به‌صراحت نوشت: «استفاده از هواپیماهای نظامی پنتاگون برای انتقال محموله‌های شیرخشک (از آلمان به آمریکا) غیرمعمول بوده و بیانگر اضطراری بودن ماهیت وضعیت (وخامت کمبود شیرخشک در آمریکا) است.»

براساس گزارش این رسانه، کمبود شیرخشک مشکل دیگر بر بحران سیاسی کاخ سفید که انتخابات میان دوره‌ای را پیش رو دارد، افزوده است. مقامات دولت بایدن اکنون سازمان غذا و دارو آمریکا را مقصر دیر اعلام کردن کمبود شیرخشک در این کشور می‌دانند.

کمبود، آخرین بحرانی است که تلاش جو بایدن برای برپایی اقتصاد ایالات‌متحده، آن هم در شرایطی که بالاترین تورم در چهار دهه اخیر و تنگناهای زنجیره تامین جهانی ادامه دارد را مخدوش کرده است. ایالات‌متحده حدود ۹۸ درصد از شیرخشک مصرفی خود را تولید می‌کند و دولت بایدن قصد دارد واردات را افزایش دهد.

دریچه

خیز ژئوپلتیکی عربستان در خاورمیانه

محسن داوری
گروه اقتصادی

چند هفته پس از نشست ویلیام برنز، مدیر سازمان اطلاعات مرکزی آمریکا با محمد بن‌سلمان، ولیعهد عربستان سعودی، نشست وزرای اوپک پلاس به‌صورت ویدئو کنفرانس برگزار شد. در بیانیه نشست اوپک پلاس از شرایط عرضه و تقاضا در بازار نفت و اجماع اعضا در مورد چشم‌انداز متعادل ابراز رضایت شده بود.

کارن الیوت هاوس از نویسندگان وال استریت ژورنال می‌گوید که برنز برای رقص عاشقانه با شاهزاده محمد به عربستان سعودی رفت. چراکه شاهزاده باید در استراتژی جدید نفت در برابر امنیت همکاری کند و تولید را افزایش دهد تا کشورهای اروپایی از کمبود انرژی نجات یابند.

مأموریت برنز نمی‌توانست نسبت به مسیر آشتی سعودی‌ها با تهران بی‌تفاوت باشد و به دلیل نامشخص بودن نتیجه مذاکرات در وین درباره برنامه جامع اقدام مشترک (برجام)، روابط نزدیک ایران با روسیه و چین همچنان نگرانی اصلی واشنگتن است. با امتناع سرسختانه تهران از بازنگری در سیاست‌های منطقه‌ای خود مطابق با استراتژی‌های منطقه‌ای ایالات‌متحده، واشنگتن از گزینه پیش‌فرض برای احیای جبهه ضدایرانی متحدان منطقه‌ای خود عقب‌نشینی کرده است.

پای نفت در میان است

موضوع قیمت نفت باردیگر به کانون توجه بازگشته است. درواقع، قیمت بالای نفت به معنای درآمد بالاتر برای تزار کرملین است.

فروش نفت و گاز طبیعی روسیه بسیار فراتر از پیش‌بینی‌های اولیه برای سال ۲۰۲۱ میلادی بود که درنتیجه افزایش سرسام‌آور قیمت‌ها، ۳۶ درصد از کل بودجه این کشور را تشکیل می‌داد. درآمدهای روسیه ۵۱/۳ درصد از برنامه‌های اولیه فراتر رفت و مجموعا ۱۱۹ میلیارد دلار آمریکا شد.

برنامه‌های دولت ایالات‌متحده برای فلج کردن اقتصاد روسیه در حال آشکار شدن است. به همین ترتیب، قیمت بالای نفت نیز یک مساله داخلی برای رئیس جمهور آمریکا است. مهم‌تر از همه، اگر اروپا منابع نفتی دیگری پیدا نکند، به خرید نفت روسیه ادامه خواهد داد.

بااین‌حال، محمدسلمان دستور کار متفاوتی دارد. او احتمالا برای چندین دهه بر عربستان سعودی حکومت خواهد کرد، اگر تا ۸۶ سالگی، یعنی سن پدرش، نیم‌قرن عمر کند. بسیاری معتقدند شاهزاده جوان در ایجاد یک پایگاه قدرت بسیار موفق بوده است.

تغییرات سبک زندگی او برای جامعه جوان سعودی تأثیرگذار بوده و جاه‌طلبی او برای تبدیل عربستان سعودی به یک رهبر فناوری مدرن، تخیل جوانان را برمی‌انگیزاند.

بدیهی است که امتناع او از مجازات روسیه و ژست او برای قرار دادن مبلغ دو میلیارد دلاری در صندوق سرمایه‌گذاری جدید و آزمایش‌نشده‌ای که توسط جراد کوشنر، داماد رئیس‌جمهور سابق آمریکا تأسیس شده، خود گویای این موضوع است. تناقض این است که هم عربستان سعودی و هم روسیه، سهامداران اوپک پلاس هستند. همان‌طور که از هشدار صریح محمد بارکیندو، دبیرکل اوپک در ماه گذشته به اتحادیه اروپا مشهود است، جایگزینی بیش از هفت میلیون بشکه در روز غیرممکن است. صادرات نفت و سایر میعانات نفتی روسیه هم احتمالا به دلیل تحریم‌های فعلی یا آینده یا اقدامات داوطلبانه از دست می‌رود.

حذف دلار؟

در شرایط کنونی، شی جین پینگ، رئیس‌جمهور چین ممکن است در حال برنامه‌ریزی برای سفر به عربستان سعودی باشد. گزارش‌های اخیر در مورد مذاکره پکن و ریاض برای تعیین قیمت و فروش نفت این کشور به یوآن به‌جای دلار، که درواقع تغییری عمیق در بازار نفت خواهد بود، به پیشبرد تلاش‌های چین برای متقاعد کردن بیشتر کشورها و سرمایه‌گذاران بین‌المللی برای انجام معاملات با ارز این کشور کمک می‌کند.

توضیح عربستان برای تغییر به یوان این است که ریاض می‌تواند بخشی از درآمدهای ارزی جدید را برای پرداخت به پیمانکاران چینی درگیر در پروژه‌های بزرگ در داخل این کشور استفاده کند که این امر، خطرات مرتبط با کنترل سرمایه‌ای که پکن بر پول خود اعمال می‌کند را کاهش می‌دهد. اما برای واشنگتن، این بدان معناست که برخی از تراکنش‌های حساس عربستان سعودی و چین به یوان در زیرساخت پیام‌رسانی سوئیفت ظاهر نمی‌شوند و نظارت بر تراکنش را غیرقابل اجرا می‌کند.

گزارش‌های مستمر آمریکا مبنی بر این‌که عربستان سعودی با حمایت چین ممکن است در حال ساخت تأسیسات جدید فرآوری اورانیوم در نزدیکی الولا به دنبال فناوری هسته‌ای باشد، وجود دارد. حمایت مالی سخاوتمندانه هشت میلیارد دلاری عربستان سعودی از پاکستان که چندی پیش از آن رونمایی شد، تقریبا به‌طور قطع، باعث ایجاد حساسیت در واشنگتن خواهد شد.

منبع: Asia Times